

ODLOMEK BOŽJE BESEDE

Jn 20, 1–10, Jezusovo vstajenje

KORAKI metode Figulus:

1. MOLITEV K SVETEMU DUHU
2. BRANJE ODLOMKA (počasi, tako da lahko spremljamo dogajanje),
3. OBNOVA BESEDILA (s preprostimi besedami obnovimo slišani odlomek),
4. PREMIŠLJEVANJE OZ. MEDITACIJA (ob vprašanjih kot otroci, ki vedoželjno sprašujejo Boga; ko utihnejo naša vprašanja, se učimo prepoznavati vzgibe Svetega Duha),
5. TIHA MOLITEV (obrnemo se k Jezusu in mu v tišini, v srcu izpovemo kratko molitev – to, kar smo na podlagi besedila odkrili, kar nas čudi, veseli ...),
6. PODELITEV Z DRUGIMI ČLANI SKUPINE (svoja spoznanja – kolikor kdo želi – delimo z drugimi),
7. GLASNA MOLITEV (na podlagi spoznanj in prošenj se obrnemo k Bogu),
8. MOLIMO DRUG ZA DRUGEGA (dragocena molitev, ki se odpre iz izkušnje živega srečanja z Gospodom).

VPRAŠANJA za pomoč pri meditaciji

Priporočim se Svetemu Duhu. S pomočjo domišljije kratko pogledam kraj dogodka. Z očmi domišljije gledam osebe, s sluhom sprejemam, kar govorijo, s tipom se dotaknem ... Skupaj s prvimi pričami vstajenja smo pri Jezusovem grobu, ki je prazen ...

Gledam sebe, kako sem navzoč/a v dogodku kot udeleženec/ka. O vsem, kar sem prebral/a in kar se me je dotaknilo, premišlujem. Opazujem, kje in kako se dotika mojih misli, občutij, konkretnega življenja, kako razodeva Gospodovo obličje ter mene in druge v njem. V pomoč so mi lahko tudi naslednje misli ali vprašanja:

1. *Jezusov grob je prazen. Jezus je vstal od mrtvih, česar navzoči še ne morejo doumeti. Kako mene/nas nagovarja skrivnost praznega groba, skrivnost Vstalega Gospoda?*
2. *Marija ostane pri praznem grobu in išče Vstalega, dokler ga ne najde. Ali in kako tudi jaz iščem Vstalega? Kje ga najdem?*
3. *Kaj Jezusovo vstajenje pomeni meni, zame, za nas, kaj mi govori, kako se odraža v mojem/našem življenju?*
4. *Bistveno sporočilo odlomka.*

SPLOŠNO O ODLOMKU (razmišljanja, razlage, komentarji)

France Rozman: »Velika noč« in »Razloženi evangeliji«

- **Žene na Jezusovem grobu**

Jezusovo vstajenje je kakor sončni vzhod, ki prežene nočno temo. Jezusovo vstajenje je osvetlilo žene, ki so bile navsezgodaj, še v temi pri grobu, da so prestopile iz teme nevednosti v svetlobo vere. To bo toliko bolj gotovo, ker ima tema, v kateri so žene prišle h grobu, tudi v Janezovem evangeliju simboličen pomen. Marija Magdalena se ob prihodu na Jezusov simboličen grob še ni gibala v svetlobi luči, katere izbor je Jezus sam. Janez je namreč od vseh evangelistov duhovno najgloblji. Za vsakim izrazom, tudi za časovnimi oznakami, je v njegovem evangeliju mogoče slutiti duhovni pomen.

Ko je minila sobota, so Marija Magdalena, Marija, Jakobova mati in Saloma kupile dišav, da bi šle Jezusa mazilit, pravi Marko. Samo Matej uporablja za časovno oznako njihovega prihoda množinsko obliko »sobote«. Z njo hoče reči, da so žene prišle h grobu, ko je minilo to, kar je določalo soboto. To pa je bilo zlasti obvezno mirovanje in počivanje. Po judovski navadi ni bilo dovoljeno na soboto skazovati časti umrlim. Marko pravi, da so prišle na Jezusov grob tiste, ki so bile v petek na Kalvariji in so od daleč gledale križanje, med tem, ko Matej omenja samo Marijo Magdaleno in ono drugo Marijo, ki je bila z njo na Jezusovem pogrebu. Luka pravi, da jih je bilo več in šele na koncu poročila pove njihova imena. Nasprotno pa Janez omenja samo Marijo Magdaleno. Ker pa ta začudeno pravi Petru in učencu, ki ga je imel Jezus rad: »Gospoda so vzeli iz groba in ne vemo, kam so ga položili,« sklepamo iz njenih besed, da je bilo z njo vred tisto jutro na Jezusovem grobu več žena; torej tako, kot pravi Luka.

Janez omenja samo **Marijo Magdaleno** najbrž zato, ker se je oddaljila od drugih in prva prišla h grobu, pa tudi zato, ker je bila Marija Magdalena Jezusu najbolj predana. Do kraja mu je bila hvaležna, ker jo je ozdravil obsedenosti. In nje je izgnal sedem hudih duhov (Lk 8,2), zato mu je bila zvesta tudi v njegovem trpljenju. Na veliki petek je bila skupaj z drugimi ženami na Kalvariji in tam trpela zaradi Jezusa. Njihov podvig je bil dokaj drzen, ker je bil grob zastražen in zapečaten (Mt 27,62–66). Pa tudi sicer komaj vemo, kaj so nameravale storiti z Jezusovim trupom. Le Marko izrecno pravi, da so ga šle mazilit. Kako naj bi ga mazilile, če je bil že tri dni v grobu? Judje so z odisavljenim oljem mazilili samo kralju (2 Krn 16,14), ne pa balzamirali kot Egipčani. Zato menimo, da so nameravale Jezusovo telo samo umiti in grob očistiti. Ali še bolj verjetno, šle so tja, da bi grob videle, kot pravi preprosto evangelist Matej. To pomeni, da bi z obiskom groba izkazale Jezusu poslednjo čast, kakor so jo Judje navadno izkazovali tretji dan po smrti. Marko pravi, da je bilo to prvi dan v tednu, navsezgodaj, ko je sonce vzšlo. Začel se ni samo nov dan. Temveč tudi nov teden. Oznaka »prvi dan v tednu« je presenetljiva, ker stari viri vedno pravijo, da je Jezus vstal od mrtvih »tretji dan« ali »po treh dneh«. Presenetljiva je tudi zato, ker v judovski verski zavesti prvi dan v tednu ni imel posebne vloge, pač pa zadnji, sedmi dan. Ker je Bog šest dni delal, sedmi dan pa počival, je bil sedmi dan Gospodov dan. To je bila sobota. Ker pa je Jezus vstal od mrtvih na prvi dan v tednu in je njegovo vstajenje vrhunec odrešenjske zgodovine, se je poudarek zadnjega dne v tednu prenesel na prvi dan, tako da je v krščanstvu prvi dan v tednu Gospodov dan. To je naša nedelja.

- **Kdaj je Jezus vstal od mrtvih?**

Noben evangelist ne pove natančno, kdaj ponoči od sobota na nedeljo je Jezus vstal od mrtvih, vsi pa povezujejo njegovo vstajenje s prihodom žena na grob. Jezus je zanesljivo vstal pred prihodom žena na grob. Prišle so navsezgodaj, še v temi, ko se je svital prvi dan tedna, Jezus pa je vstal pred sončnim vzhodom prvega dne v tednu, s svojim vstajenjem je napovedal nov dan. Jutranja svetloba napoveduje nov dan. Vse se počasi drami iz spanja in prebuja v življenje. Vse je spočito in pomlajeno. Tema se umika luči in življenje se znova začinja. Kakor se s sončnim vzhodom začinja nov dan in se z njim povrne življenje, tako je Kristus velikonočno jagnje s svojim vstajenjem obnovil življenje. z njegovim vstajenjem je človek spravljen z Bogom

in odrešen. To je zanj prerojenje in pomlajenje. Jezus je z uro svojega vstajenje pokazal na učinek vstajenja. Z njim se je zlila na svet luč odrešenja, kakor se z jutrom zlije nanj sončna luč.

- **Kakšen je bil vstali Jezus?**

Na to vprašanje bi najlažje odgovorili, če bi nam o tem kaj povedali evangeliji ali kakšna druga novozavezna knjiga. Evangeliji ne povedo niti tega, kako je Jezus vstal od mrtvih, ampak posredujejo samo razodeto resnico o vstajenju. Med tem, ko o angelu na grobu povedo vsaj nekaj, o Jezusovi zunanji podobi ne povedo ničesar. Njegovo telo zagotovo ni bilo tako, kot je bilo zemeljsko. V ničemer ni bilo ne kakovostno ne količinsko vezano na biokemično substanco prejšnjega telesa. Vstajenjsko telo je povsem drugačno od zemeljskega. Sicer pa telo ni edino, kar določa človekovo osebo, pa tudi kolikor jo določa, se nenehno spreminja. Celice v njem nenehno odmirajo in nastajajo nove, tako da osemnajstletni človek nima niti ene od tistih izpred desetih let, vendar je kljub temu isti človek. Tako ločimo telo dojenčka, otroka, mladostnika, odraslega človeka, starčka. Katera od teh teles je najbolj ustrezna oblika istega človeka? Morda telo, v katerem umre? Če je bilo telo prav takrat do kraja izmaličeno, ali bo potem ostal človek tak ostal vso večnost? Vstajenjsko telo ne more biti podobno nobeni obliki zemeljskega telesa. To je na novo ustvarjeno telo, ki je istovetno z zemeljskim – nihče ne more imeti telesa nekoga drugega. Ker se je vstali Jezus prikazal v telesu, kakršno so imeli vi najbolj v spominu – ohranil je celo znamenje žebeljev na rokah in nogah in znamenje sulice na prsih, da ga ne bi nihče zamenjal s kom drugim – si je pač privzel to telo, da je z njim najbolj prepričal tiste, ki se jim je prikazal. Jezus je naredil čudež in si samo prevzel telo, ni pa po vstajenju živel v tem telesu.

Vstajenjskega telesa si sploh ne moremo predstavljati, kakor si tudi vstajenja ne moremo. Apostol Pavel se zelo različno izraža, ko govori o vstajenjskem telesu. Imenuje ga »nebesno telo« (1 Kor 15,40), »duhovno telo« (1 Kor 15,43), »neminljivo« (1 Kor 15,53) in »neumrljivo telo« (1 Kor 15,54). S temi izrazi pove, da ima od mrtvih vstali človek tudi telo, ne pove pa, kakšno je to telo. Gotovo je drugačno od zemeljskega, kajti, kar je umrljivo, si mora obleči neumrljivost (1 Kor 15,53). Bog bo preprosto človeku ustvaril novo telo, tako da bo vstal z dušo in telesom. To novo telo je skrivnost, kakor je tudi vstajenje skrivnost. Iz razodetja samo vemo, da tako telo res je – v Kristusu je že udejanjeno – ne vemo pa, kako je. Vendar je to dovolj. Skrivnosti so predmet verovanja, ne gledanja. Tudi to, da evangeliji ne povedo, kakšno je bilo Jezusovo vstajenjsko telo, potrjuje pristnost evangelijev. Ljudje bi sicer radi videli nebeške stvarnosti, toda dokler smo na tej strani smrti, nam to ni dano; vanje moramo verovati, tako kakor moramo tudi v Boga le verovati.

- **Peter in Janez na Jezusovem grobu**

Ko so žene odhitele z groba, sta prihitela Peter in Janez. Oba sta bila večkrat v najožji Jezusovi družbi. Tudi po Jezusovem vnebohodu sta skupaj nastopala (Apd 3,1; 4,13; Gal 2,9), vendar Peter ohranja prvenstvo v pričevanju. H grobu sta odhitela hkrati, toda Janez je Petra prehitel. Morda zato, ker je bil mlajši ali pa zato, ker ga je novica še bolj prevzela. Ni pa stopil v grob. Evangelist ne pove, zakaj ni vstopil, morda iz spoštovanja do Jezusovega poslednjega bivališča, morda iz spoštovanja do Petra, ali pa se je samo globoko zamislil nad tem, kar je videl. Med tem je prišel tudi Simon Peter. Pri priči je stopil v grob in videl povoje na tleh in prtič, ki je bil na Jezusovi glavi. Prtič pa ni ležal med povoji, ampak posebej zvit na drugem mestu (Jn 20,6–7). Takega stanja tatovi gotovo ne bi pustili za seboj. Vse je bilo skrbno zloženo in puščeno na svojem mestu. To je bilo za Petra znamenje, da Jezusa niso ukradli. Tatovi bi pustili za seboj pravo razdejanje. Začel je misliti na Jezusovo vstajenje. Poznejši ne navdihnjen evangelij Hebrejcev – njegovo besedilo navaja sv. Hieronim – celo pravi, da je Jezus sam izročil platneni prt, v katerega je Jožef iz Arimateje zavil njegovo telo (Mt 27,59), služabniku velikega duhovnika v dokaz svojega vstajenja. Neki koptski fragment pa pravi, da je Pilat pri ogledu groba pokazal judovskim oblastnikom prte kot dokaz, da Jezusa niso ukradli. Vsekakor so se pozneje radi sklicevali na to, kar sta Peter in Janez našla na Jezusovem grobu, in na podlagi tega zavračali judovsko natolcevanje o kraji Jezusovega telesa iz groba. Za Petrom je vstopil tudi Janez. Videl je in veroval med tem ko Janezov evangelij ne pravi, da je Peter zato začel verovati v vstajenje, ker v grobu Jezusa ni našel, omeni, daj ebol za Janeza prazen grob dovolj, da je veroval v vstajenje. Ko je Janez vstopil, je prišel do vere, ki bi jo

bil moral imeti že davno, če bi bil prav razumel Sveto pismo, konča Janezov evangelij poročilo o Petrovem in Janezovem obisku Jezusovega groba. V tej veri sta se vrnila domov.

Silvano Fausti: »Skupnost bere Janezov evangelij«

- **Prvi dan tedna.** ... Izraz se navezuje na »prvi dan« stvarjenja, ko je Bog ločil temo od luči (1 Mz 1,5). To je tisti dan, ki vsebuje vse dni. Med tem, ko je »sobota« (v ednini) zadnji dan stvarjenja, pa beseda »sobote« (v množini) pomeni teden. S tem, ko evangelist spomni hkrati na prvi in zadnji dan, namiguje na dejstvo, da smo vstopili v Gospodov dan, izpolnitev vsega v Bogu in Boga v vsem: ko je Bog ustvarjal svet, je imel v mislih vstajenje svojega Sina, v katerem je vse veselje odkupljeno od smrti. Pred pokopom je bil govor o pripravljanju »tiste sobote«, ki je bila slovesen dan, to je pashe (19,31.42). O tem dnevu, na videz praznem, ni rečeno nič, vemo le, da je Jezusovo telo v praznini groba. S tem, ko evangelist ne reče nič, nakazuje veliko. Kajti Beseda stvarnica se je, ko je vstopila v podzemlje, pogreznila v kaos: s tem, ko zemlja in vse meso sprejme meso Sina človekovega, sprejme Božjega Sina. Stvarnik in ustvarjeno bitje se končno srečata in začne se neskončno veselje osmega dne. Ta prvi dan po soboti je osmi dan: je »nedelja«, Gospodov dan, v katerem se skupaj uresničijo sobota, pasha in binkošti. V njem živi novo stvarstvo, odkupljeno od hudega in polno Duha. Zato kristjan »po soboti« vsak dan živi vsakdanjost v prazniku, v luči vstalega Gospoda.
- **Marija Magdalena.** ... Drugi evangeliji navajajo tudi druge žene (Mr 16,1 vzp). Janez imenuje samo Marijo Magdaleno in jo naredi za tipično podobo učenca. Kajti bila je ob vznožju križa (19,25; prim. Mr 15,40 vzp.), pod drevesom, kjer jo je ženin prebudil (prim. Vp 8,5b). Njeno ime spominja na Marijo iz Betanije, ki je videla veličastvo Boga (11,4.40) in odišavila Gospoda (11,2; 12,1–8): je nevesta, ki jo je osvojila ženinova skrajna ljubezen. Zdaj, potem, ko ga je videla povzdignjenega, ga išče tam, kamor so ga položili. Luka pravi, da je iz nje odšlo sedem hudih duhov (Lk 8,2): kjer jo je ljubezen očistila je prva, ki ima oči, da vidi Gospoda.
- **Je prišla navsezgodaj, še v temi h grobu.** ... Zora je ura, ko sta skupaj luč in tema: sonce že razsvetljuje nebo, vendar še ne doseže zemlje. To je notranje stanje Marije, ki išče ženina. V njej je luč ljubezni, a tudi zbežnost, ker ne vidi ljubljenega. V grob sta ga položila (19,42). Tja je bil položen tudi prijatelj Lazar (11,34), tja je ali bo položen vsak človek. Marija pričakuje, da bo tam našla Jezusovo telo. Grob, temeljni spomin človeka, je zgrajen iz ljubezni tistega, ki živi za tistega, ki je mrtev. To, kar od njega ostane je spomin tistega, ki ljubi. V v. 1–10 je grob omenjen kar sedemkrat, je protagonist odlomka. A spomin na smrt, ki nas s tem, da nam uliva strah, drži v sužnosti vse življenje (prim. Heb 2,15), zdaj postane kraj, kjer srečamo Vstalega.
- **Je videla, da je kamen odstranjen od groba.** ... Oči so vrata do srca. Resničnost je za človeka takšna, kakršno vidi: Vstalega »vidi«, kakor ga gleda in kontemplira z ljubeznijo. Le ljubezen ima namreč oči, ki vidijo resnico. Jezus je dal odstraniti kamen iz Lazarjevega groba (11,39.41). Zdaj Božje jagnje, ki odvzema greh sveta (1,29), ki je samo vstopilo v grob dokončno odstrani kamen, ki nas ločuje od življenja. Janez za razliko od Marka in Mateja ne pove, da je bil ta kamen položen na grob; o njem pove šele zdaj, ko je skrivnostno odstranjen. Veličastvo Križanega je razneslo pekel.
- **Tedaj je stekla.** ... To, kar vidi Marija je znamenje nepojmljivega. Ta kamen odstranjen odvzema človeku edino gotovost. Marija ne more razumeti. Steče oznanit izginotje Jezusa. Misli, da so ga ukradli. Ni še dojela, da ljubezen premaga smrt.
- **Prišla k Simonu Petru in k drugemu učencu, ki mu je bil Jezus prijatelj.** ... Peter, ki je zatajil (13,36–38; 18,12–27), je imenovan prvi. Postavljen je kot prvi med učenci, ker je izkusil to, kar nas naredi

učence: Gospodovo zvestobo ob naši nezvestobi. Ponovitev predloga »k« kaže na to, da onadva, čeprav sta bila blizu, nista stanovala na istem kraju. Ta učenec se pojavi skupaj s Petrom pri zadnji večerji (13,23–25) in med procesom (18,15). Skupaj bosta znova v zadnjem poglavju. »Drugi učenec« ni zgolj drugi izmed dveh, ampak drugi, drugačen. Kajti položil je glavo v naročje in na prsi Jezusa (13,23–25), katerega je potem videl prebodenega (19,34). Običajno je imenovan »učenec, ki ga je imel Jezus rad«. Zdaj, ko ga je videl na križu, je imenovan prijatelj. Prijateljstvo je vzajemna ljubezen. Jezus imenuje učence prijatelje, če izpolnjujejo njegovo zapoved (15,14), ki je v tem, da ljubimo drug drugega, kakor nas on ljubi (13,34; 15,12.17). Kdor ljubi, lahko sreča in veruje v Vstalega, ker je tudi sam prišel iz smrti v življenje (1 Jn 3,14). Ni naključje, da je tudi Lazar umrl/vstal, imenovan prijatelj (11,3.11).

- ***Gospoda so vzeli iz groba. Ne vemo, kam so ga položili.*** ... Marija ne govori o Jezusovem »telesu«, ampak o »Gospodu«. Ne vem, da niso »vzeli« Gospoda iz groba: on je tisti, ki je odstranil – in sicer za vedno – kamen iz groba. »Kam ste ga položili?« je vprašal Jezus o Lazarju (11,34). Ta prizor prijateljev od Jezusovem grobu se navezuje na prizor Jezusa pri grobu prijatelja Lazarja, ko je razodeval svoje veličastvo. Odkritje praznega groba odpre iskanje v neznanu. Smrt preneha biti nezgrešljivi cilj in zanesljiv neuspeh vsake poti. Gospod, položen v grob, ni več tam in ne vemo, kje je – ne Marija, ne druge žene (prim. Mr 16,1 vzp.), ki jih Janez ne omenja, jih pa nakazuje množinska oblika »ne vemo«. Marija misli, da so ga sovražniki položili drugam. Na glavo je postavljena govornica o tem, da so Jezusa njegovi učenci prenesli drugam (prim. Mt 28,11). Kar se je zgodilo, je nerazumljivo vsem tako prijateljem, kot sovražnikom. To lahko razume le, kdor pozna Pisma in Božjo moč (Mr 12,24; Mt 22,29).
- ***Peter in oni drugi učenec sta šla ven, skupaj sta tekla, vendar je drugi učenec itd.*** ... Po Marijinem oznanilu Peter in drugi učenec odideta h grobu. Odnos med tema dvema likoma, ki sta si vedno tako blizu in vendar drugačna, bo znova obravnavan in pojasnjen v 21. poglavju. Peter in drugi tečeta skupaj. Vendar je ta hitrejši. Prej prispe h grobu, kot tudi prvi začne verovati in vidi Vstalega. Srce namreč da krila nogam in duhu. Prijatelj, ki ljubi, kakor je ljubljen, prehititistega, ki je prvi med učenci: prvenstvo pripada vedno ljubezni, kot bomo videli v 21. poglavju.
- ***Sklonil se je in videl povoje, ki so ležali.*** ... Učenec – prijatelj ne vstopi; počaka Petra v znamenje spoštovanja do njega, pogleda pa noter in vidi ležati rjuhe. Pri Jezusovem pokopu niso omenjeni povoji, ki so vezal Lazarjeve roke in noge. V v. 7 je imenovan le prtič (prim. 11,44), ki pa ni več na obrazu. Tu velja pozornost rjuham: niso puščene v neredu, kot če bi bilo truplo odneseno. Rjuhe, v katere je bilo zavito Jezusovo telo, so razgrnjene: grob je postal poročna postelja, ki jo je Ženin pripravil za vsakogar, ki bo prišel vanj. In vsi prej ali slej pridemo. Tam pa ne srečamo gospostva smrti, ampak polno združenost z Gospodom življenja. Smrt ni več smrt: naša absolutna meja je združenost z njim, ki je absolutna ljubezen do nas.
- ***Vendar ni vstopil. Tedaj je prišel tudi Simon Peter, ki je šel za njim.***... Drugi učenec pokaže, da je »drug«, ker da prednost bratu in ga počaka (prim. Rim 12,10; Flp 2,3; 1 Kor 11,33b). Peter pride h grobu tako, da sledi drugemu učencu, ki je že šel pred njim v Kajfovo hišo. Ko sledimo tistemu, ki ljubi, smo vpeljeni v Jezusovo skrivnost, v njegovo strastno ljubezen do nas.
- ***Stopil v grob. Prtič, ki je bil na njegovi glavi vendar ni ležal z rjuhami, temveč posebej zvit na drugem mestu.*** ... Videl je rjuhe, ki so ležale tam. Peter vstopi in vidi, kar je tudi drugi učenec videl od zunaj. Prtič je zagrinjalo smrti, pokrivalo, ki zakriva vse narode (prim. Iz 25,7). Bil je zavit tudi okrog Lazarjevega obraza (11,44). Za Jezusa pa je rečeno, da je bil na njegovi glavi kot rob plašča nekoga,

ki spi. Zdaj, ko se je prebudil, si ga je smel. Vendar ni z razgrnjenimi rjuhami, ampak položen posebej, zložen na določenem mestu. »Kraj« krajev je za Hebrejce tempelj. O njem je Jezus dejal: »Podrite ta tempelj in v treh dneh ga bom postavil.« Zagrinjalo smrti pokriva zdaj stari tempelj. Boga ni več tam. Veličastvo prebiva v Jezusovem telesu, novem templju, kjer Bog sname vsako zagrinjalo svojega in našega obličja. V njem vidimo iz oči v oči »Jaz sem«. To je, kar bodo učenci razumeli po vstajenju (prim. 2,19–22). Nekaj očitnega ni povedanega v besedilu. Bralec to zagotovo opazi kot tudi učenca: od tistih rjuh se širi dišava stotih funtov mire in aloe, ki so bili malo prej omenjeni v pripovedi (19,39).

- ***Je vstopil tudi oni drugi učenec, videl je in veroval.*** ... po Petrovi ugotovitvi tudi drugi učenec vstopi v grob. Razgrnjene rjuhe s posebej položenim prtičem so znamenje, da Gospoda ni tam in da ga niso ukradli. Ko vidi to ljubljene učenec, veruje v Jezusa, Gospoda življenja, čeprav ga ni videl. On je prototip tistih, ki bodo za njim verovali v Jezusa ne da bi ga videli (v. 29), po znamenjih, o katerih pripoveduje sam evangelist (v. 30–31). Ta »drugi« učenec vidi s srcem. Ljubezen je začetek vere, ki daje življenje. povezava med videti in verovati pomeni, da vera še zdaleč ni slepa, ampak je oko dobro odprto za resničnost. O Petru ni nič rečeno, predpostavljamo pa lahko ne da bi izkrivljali besedilo, da hoče avtor o njem pokazati objektivni vidik vere: grob je prazen in telo ni bilo preneseno. V ljubljene učenca pa poudari subjektivni vidik vere: ljubezen »vidi« znamenja in »veruje« v Vstalega Jezusa ne da bi ga videla. Mariji, ki ji sledijo drugi učenci in Tomaž pa je nazadnje podana temeljna izkušnja, prihranjena za tistem, ki nam posredujejo oznanilo o vstajenju. Oni vidijo in se dotaknejo Vstalega. Na koncu pridemo mi, ki verujemo po njihovem pričevanju. Za tistega, ki ne veruje, ostne nerešena uganka praznega groba – najbolj privlačnih sanj človeka, ki v to smer vlaga vso svojo energijo. Ostane mu tudi vprašanj, ki izhaja iz pričevanja tistega, ki je v srečanju z vstalim tudi sam prešel v novo življenje v ljubezni.
- ***Nista še namreč umevala Pisma, da mora vstati od mrtvih.*** ... Je tu mišljeno vse pismo ali posamezen odlomek? Možni sta obe hipotezi. Če gre za posamezen odlomek, je lahko namig na Iz 26,19–21, kjer je govor o vstajenju mrtvih, ko bo Gospod po kratkem času (prim. 16,16) prišel ven iz svojega domovanja. Vsekakor pa izraz »mora vstati od mrtvih«, ki diši po sinoptikih (prim. Mr 8,31 vzp.; 9,31 vzp.; 10,34 vzp.; Lk 24,7.25.46) in izhaja iz prvotnega oznanila vere izraža bolj globalni pomen Pisma, kot pa posameznega odlomka. To opažanje se zdi v nesoglasju z »videl je in veroval«, ki je pred tem. Hoče Janez morda govoriti le o drugih, ki v nasprotju z njim niso razumeli? To ne bi bilo dobro izraženo. Hoče morda reči, da ni nihče veroval v vstajenje, niti on? Tedaj bi izraz »videl je in veroval« pomenil, da je on »videl«, da ni Jezusa in »veroval« Magdaleni, ki je mislila, da so ukradli truplo. Toda to je v nasprotju z rabo »videti in verovati« v četrtem evangeliju in vztrajnim prikazovanjem skrbno razgrnjenih rjuh in prtiča zvitega na določenem kraju. Če vidimo v besedilu kot dobro zgrajeno stavbo ne glede na to iz katerega kamnoloma so kamni, se zdi bolje misliti, da ima učenec – prijatelj s prehitevanjem značilnim za ljubezen – vedno dovolj znamenj, da veruje ljubljene. On je »videl« (znamenja) in »veroval« (v Vstalega): je prvi, ki ima, ne da bi videl Gospoda, tisto vero, ki jo predlaga svojim bralcem (prim. v. 29–31). Ne moreš ponujati izkustva, ki ga nisi doživel. Sveto pismo ne podaja špekulacij ali sklepanj, ampak osebna doživetja tistega, ki piše. Verjetno hoče pisec v v. 9 povedati bralcu, da je šele po Jezusovem vstajenju potrjenem z očitvidci mogoče razumeti Pismo, ki v celoti govori o njem (5,39). Gospodova obljuba je razumljiva šele po njeni izpolnitvi in v luči njegovega Duha ljubezni (prim. 14,26). Zato lahko učenci verujejo v Pismo in v Jezusovo besedo šele po njegovem vstajenju (prim. 2,22; 12,16). Še vedno ostaja zagrinjalo na obličju tistega, ki bere Pismo, ki ga odstrani spreobrnjenje h Kristusu Gospodu (prim. 2 Kor 3,12–16). In to je dano tistemu, ki je kontempliral njegovo ljubezen in ga ljubi. Prvi učenci, ki so srečali vstalega, nam o njem pripovedujejo v evangeliju, ki pripoveduje in ponavzočuje meso Besede in uresničuje vsake Božje obljube. Za nas, ki prihajamo za prvimi, ki so ga videli in se ga dotaknili, evangeliji in celotno Pismo postanejo kakor Kristusovo telo: so znamenje, v katerem srečamo in vidimo Vstalega.

- ***Nato sta se spet (vsak zase) vrnila domov.*** ... Čeprav v isti hiši, učenca ne prebivata skupaj. Vsak se vrne, od koder je prišel: Peter v grob svojih pomislekov, vendar vedoč, da Gospoda ni tam, drugi v luč tistega, ki je videl in veroval v ljubezen svojega Gospoda. Marija pa ostane pri praznem grobu in išče Vstalega, vse dokler ga ne najde. Tu se začne tisto iskanje ljubezni, ki vodi v srečanje z Živečim dajalcem življenja.

Literatura:

- Rozman, France. 1991. *Velika noč: po pričevanju evangelijev*, Ljubljana: DZS, str. 156–170.
- Rozman, France. 1995. *Razloženi evangeliji*, Ljubljana: DZS, str. 781–783.
- Fausti, Silvano. 2012. *Skupnost bere Janezov evangelij*, Celje, Mohorjeva družba, str. 574–583.

Ljubljana, 14. aprila 2020

Pripravila: Polona Vesel Mušič,
polona.vmusic@gmail.com

Foto: Pavel Mušič